XIV prvenstvo Srbije u kvizingu – KVIZ PAROVA – I DEO TESTA

MOLIMO VAS DA NE GLEDATE OSTALE STRANICE, DOK NE BUDE DAT ZNAK ZA POČETAK. MOLIMO VAS DA SE UPOZNATE SA PRAVILIMA.
Ovaj deo sadrži 75 pitanja koja čine prvi deo takmičenja.

Pravila:

1. Ne smete se konsultovati ni sa kim, osim sa svojim saigračem/saigračicom. Ne smete koristiti nikakvu pomoć, knjige, beleške ili elektronske uređaje. Ukoliko takmičar mora da ode do toaleta za vreme trajanja testa, svoj telefon predaje organizatoru.

2. Imate 40 minuta da odgovorite na što je više moguće pitanja. Ako završite ranije, ostanite na mestu, ne ometajući ostale takmičare.

3. Po isteku 40 minuta, odgovori će biti razmenjeni između učesnika, radi pregledanja. Oba dela testa moraju biti pregledani od različitog takmičara.

4. Ukoliko drugačije nije traženo, u odgovorima je prezime dovoljno. Ukoliko date pogrešno lično ime, Vaš odgovor će biti smatran netačnim!

5. Ukoliko se drugačije ne traži, književno neispravni oblici će biti prihvaćeni - ovo je test Vašeg znanja, a ne gramatike.

6. Pošto rezultati prvog dela testa budu ocenjeni, dobićete svoj test nazad i imaćete 5 minuta da proverite da li se slažete sa rezultatima ocenjivanja. Svi prigovori moraju se uložiti kvizmasteru u ovom terminu. Označite sporne ocene velikim upitnikom **(?)**. Kvizmaster je nadležan za prigovore i njegova odluka je konačna.

7. Na kraju ocenjivanja, takmičar koji Vam je pregledao test treba da unese Vaš rezultat na ovoj stranici. Ako se slažete sa rezultatom, potpišite se pored skora da biste ga potvrdili. Kada predate test organizatoru, nikakvi naknadni prigovori oko rezultata neće biti razmatrani. Skor potpisan od strane Vas, biće smatran ispravnim.

8. U slučaju bilo kakvih nepredviđenih događaja ili okolnosti u toku kviza, kviz-master će dati svoju odluku, koja će biti konačna. Kvizmaster ovog takmičenja je Dušan Torbica, a odluka da odgovarate na ova pitanja znači da ste pristali na ova pravila. **Recenzenti kviza su Aleksa Stefanović i Dušan Torbica.**

SKA tim Vam želi puno sreće!

IMENA I PREZIMENA TAKMIČARA→		
POTPIS PREGLEDAČA	**REZULTAT**	**POTPIS TAKMIČARA, DA BI POTVRDIO REZULTAT:**

TAJBREJK PITANJE – PITANJE PROCENE		
0	**Koliko približno hiljada metara kvadratnih** iznosi površina Rumunskog parlamenta, površinski najveće zgrade u Evropi?	

1	Filip Filipović je ušao u istoriju po najkraćem mandatu koji je trajao svega jedan dan, Bogdan Bogdanović je pune četiri godine proveo u kabinetu, a Aleksandru Šapiću staž i dalje teče. Koja **izvršna funkcija**, u dve reči, spaja spomenute ličnosti?	
2	Kom **švedskom proizvođaču motornih vozila** Severna Koreja od 1974. duguje novac, pošto ni nakon pola veka nisu platili isporuku od 1.000 automobila? Ovaj slučaj se uzima kao zvanično najveća krađa automobila u istoriji.	
3	Pored baruta, papira i štamparije, koji **navigacioni instrument** upotpunjuje „četiri velika otkrića“ drevne Kine?	
4	Koliko **metara** iznosi dužina reke Vrelo, koja važi za najkraću u Srbiji? Za odgovor vam može pomoći njen alternativni naziv - Godina.	
5	Ime kog **dugovečnog australijskog hard rok benda** aludira na sukob između Nikole Tesle i Tomasa Edisona?	
6	Koji je ozloglašeni **rimski car** na drevnim Olimpijskim igrama 67. godine upregnuo deset konja i trijumfovao u trci četvoroprega, iako je tokom trke ispao iz kočije i nije bio u stanju da prođe kroz cilj? Sudije su ga, nakon kratkog većanja, proglasile šampionom uz obrazloženje da bi imperator sigurno pobedio da mu se nije dogodila nezgoda.	
7	Jurij Gagarin je veče pre tragične pogibije proveo na koncertu kog **beogradskog pop, rok i komičarskog ansambla**, čije je zaštitno lice decenijama bio Jova Radovanović?	
8	Koji **termin** u ekonomiji označava dugotrajnu i ozbiljnu krizu sa velikim padom proizvodnje i nezaposlenošću, u meteorologiji predstavlja područje niskog atmosferskog pritiska, a u medicini opisuje težak mentalni poremećaj?	
9	Koji **proizvođač mobilnih telefona** je postao prepoznatljiv po melodiji zvona iz kasnih 1990-ih i ranih 2000-ih, koja je zapravo prilagođen isečak iz numere „Veliki valcer“ („Gran Vals“) španskog kompozitora i gitariste Franciska Tarege?	
10	Koja je **kompanija za proizvodnju brijača** 1984. bila voljna dati članovima rok benda ZZ Top po milion dolara svakom kako bi obrijali svoje prepoznatljive brade za potrebe televizijskog reklamnog spota, ali su Bili Gibons i Dasti Hil odbili „nepristojnu“ ponudu?	
11	Koji **metaloprotein** smešten u crvenim krvnim zrncima je odgovoran za transport kiseonika kroz telo?	
12	Koji **napadač** nemačko-češkog porekla, čije prezime asocira na odbrambenu poziciju na terenu, je sa tri postignuta gola bio najbolji strelac reprezentacije Jugoslavije na prvom fudbalskom Svetskom prvenstvu u Urugvaju 1930?	
13	Koji **sport** je predmet proučavanja statističke grane sabermetrike? Ova metoda je popularizovana zahvaljujući knjizi i filmu „Formula uspeha“ („Moneyball“), u kojima je prikazano kako je tim Oukland Atletiks koristio analizu podataka da bi efikasno sastavio konkurentan tim sa ograničenim budžetom.	
14	Kako se zvala **ćerka vizantijskog cara** Andronika II Paleologa i četvrta supruga srpskog kralja Stefana Milutina čija neobična sudbina i lepota su inspirisali Milana Rakića da joj posveti poemu, Milutina Bojića da napiše dramu „Kraljeva jesen“, a astronoma Milorada B. Protića da po njoj nazove asteroid koji je otkrio 1938?	
15	Koji **džinovski biljojedni dinosaurus** iz perioda kasne jure, čije ime u prevodu sa grčkog znači „gušter sa krovom“, je bio poznat po malom mozgu veličine oraha, zbog kojeg je nastao mit da je imao „drugi mozak“ u predelu kukova? Kasnija istraživanja su pokazala da se ne radi o još jednom mozgu, već da je taj prostor najverovatnije služio za skladištenje energije.	
16	Koje **hemijsko jedinjenje** je zajednički sastojak ljuski školjke i jajeta?	

17	Nacionalna zastava koje **pacifičke države** se sastoji od dve dijagonalne crne i crvene polovine, na kojima se nalaze motivi Južnog krsta i rajske ptice, a koju je 1971. dizajnirala tada petnaestogodišnja devojčica Suzan Karike?	
18	Po kom slavnom **džez muzičaru** ime nosi stadion u teniskom kompleksu „Bili Džin King“ u Njujorku, drugi po kapacitetu posle „Artura Eša“?	
19	Kako se, u dve reči, naziva **umetnički stil** koji objektivnom pogledu na savremeni svet dodaje natprirodne elemente? Ovaj žanr se uglavnom povezuje sa latinoameričkom literaturom 20. veka, a najveći „krivci“ za njegovu popularizaciju širom sveta bili su Horhe Luis Borhes i Gabrijel Garsija Markes.	
20	Za kojom **devojkom** je juče pomenuti Geteov junak Verter patio, a na kraju i glavom platio?	
21	„Nisam još - počeću da je čitam za šest godina, kada glavna junakinja (Dolores Hejz, prim. aut.) postane punoletna“, izjavio je svojevremeno komičar Gručo Marks, upitan da li je pročitao roman objavljen 1955. O kom se kontroverznom **književnom delu** radi?	
22	Pripadnik kog je zloglasnog **moto-udruženja**, osnovanog 17. marta 1948. u kalifornijskom gradu Fontana, bio američki novinar i pisac Hanter S. Tompson? Iskustvo stečeno sa članovima te grupe je 1967. pretočio u debitantsku knjigu koja mu je donela slavu, ali i pretnje smrću od strane bivših kolega.	
23	Prostorije **čije ambasade** su početkom 1961. u Beogradu demolirane kao odmazda zbog umešanosti te države u ubistvo Patrisa Lumumbe?	
24	Na **šta** se misli kada se kaže - da nacionalna životinja Škotske ima jedan, statua Mikelanđelovog Mojsija dva, a šešir Manuela de Falje tri?	
25	Koja se **publikacija (vodič),** pokrenuta 1900. od strane dvojice braće, proizvođača guma, kasnije razvila u sadašnju verziju kada su njeni osnivači shvatili da je jedan deo, koji nema veze s automobilima, postao veoma popularan - i čiji je kredibilitet do danas očuvan zahvaljujući anonimnim recenzentima?	
26	Kako se zvala **nevesta** čijom je svadbom sa princom Albertom od Saks-Koburg-Gotea 1840. započeo trend nošenja belih venčanica? Tada bela boja nije nužno simbolisala nevinost, već bogatstvo, jer se teško održavala. Ova modna odluka postala je izuzetno uticajna i proširila se najpre među višim slojevima u Velikoj Britaniji, a zatim i širom sveta.	
27	Kako se, u tri reči, zove **rubrika u Politikinom zabavniku** u kojoj se decenijama objavljuju stvarni događaji iz života ljudi ispričani kroz dramatične, nepredvidive ili emotivno snažne priče?	
28	Kako glasi ime **dijete** bazirane na namirnicama koje su bile dostupne ljudima u praistoriji - kao što su meso, riba, povrće, voće i orašasti plodovi - dok izbacuje prerađenu hranu, žitarice i mlečne proizvode?	
29	U kojoj se **azijskoj državi** nalazi Kutupalong, najveći izbeglički kamp na svetu, u kojem živi blizu 700.000 pripadnika Rohindža naroda, „bengalskih muslimana“, koji su izbegli iz susednog Mjanmara zbog etničkog i verskog progona?	
30	U kojoj **britanskoj koloniji** je Drugi svetski rat u zatočeništvu proveo nekadašnji predsednik vlade Kraljevine Jugoslavije Milan Stojadinović? Ova prekomorska teritorija je nezavisnost od Ujedinjenog Kraljevstva stekla 12. marta 1968.	
31	Koji **američki reditelj** je 2015. skrenuo pažnju na sebe u svetu sedme umetnosti nakon što je ajfonom snimio od strane kritike hvaljeni film „Mandarina“ („Tangerine“)?	
32	Koji **domaći film** iz 1989. je sniman na sledećim lokacijama: u pustinji Sahara, Carskoj palati Feliks Romulijana u Gamzigradu i u katakombama Petrovaradinske tvrđave?	

33	Koja **životinja**, prvi put puštena u australijsku divljinu 1859. od strane britanskog doseljenika Tomasa Ostina radi lova, je izazvala jednu od najvećih ekoloških katastrofa na kontinentu zbog eksplozivnog razmnožavanja, uništavanja autohtone flore, erozije zemljišta i ogromnih šteta po poljoprivredu?	
34	Kako glasi naziv **šestog studijskog albuma** grupe Kvin iz 1977. na kojem se nalaze hitovi „We Are the Champions“ i „We Will Rock You“? Ime deli sa nekada najtiražnijim britanskim nedeljnim tabloidom, koji je posle 168 godina postojanja ugašen 2011, nakon izbijanja skandala u vezi sa prisluškivanjem telefona više hiljada ljudi.	
35	Kojim je **pojmom** holandski psihijatar Frederik van Eden 1913. u svom eseju „Studija o snovima“ nazvao **snove** u kojima smo svesni da sanjamo?	
36	Kako se zvao proslavljeni **sovjetski reprezentativac**, strelac pobedonosnog koša protiv Sjedinjenih Američkih Država u poslednjoj sekundi kontroverznog finala Olimpijskih igara 1972. u Minhenu? Potrebno je napisati ime i prezime.	
37	Kako se zove **maleno ostrvo u Atlantskom okeanu** smešteno uz obalu Francuske Gvajane na kome se od 1852. do 1953. nalazila zloglasna kažnjenička kolonija poznata pod nadimkom „Giljotina na suvom“? Najčuveniji zatočenik ove kaznionice bio je Alfred Drajfus, oficir francuske vojske nepravedno optužen za izdaju.	
38	Koja **država** je 2009. odbila da nastupi na Evroviziji u Moskvi nakon što su organizatori od njih zahtevali da iz pesme „We Don’t Wanna Put In“ izbace politički kontroverzne stihove ili da izaberu novu muzičku numeru koja će ih predstavljati?	
39	Koji **modni brend** je 2017, u saradnji sa Google-ovim projektom Jacquard, predstavio prvu kolekciju pametne odeće, teksas jaknu koja može upravljati muzičkim plejerom i primati notifikacije?	
40	Kako se prema hrišćanskom predanju zvao **svetac** koji je nakon Isusove smrti zamenio Judu Iskariotskog kao jedan od 12 apostola, a na to mesto je izabran bacanjem kockice?	
41	Najskuplja kafa na svetu Kopi luvak dobija se iz izmeta kog **mačkolikog sisara**, nastanjenog u džunglama Indonezije?	
42	Kako se zvala **mehanička računarska naprava** koju je 1645, sa samo 22 godine, izumeo francuski matematičar, fizičar i filozof Blez Paskal da bi pomogla njegovom ocu, poreskom službeniku, u sabiranju i oduzimanju?	
43	Kako se zvao „pukovnik“, **osnivač lanca brze hrane KFC**, poznat po beloj kosi, brkovima, bradici i crnoj mašni, čije je lice zaštitni znak njihovog logotipa?	
44	Koji **naziv** označava **ratničku kastu** u srednjovekovnom Egiptu, sastavljenu od muslimanskih robova-vojnika, koja je 1250. svrgnula dinastiju Ajubida i vladala delovima Severne Afrike i Bliskim istokom sve do 1517. kada ih je porazio i okupirao osmanski sultan Selim I?	
45	Koja **Rijanina pesma** iz 2006. se našla na samom vrhu Bilbordove liste u Sjedinjenim Američkim Državama, a u njenim stihovima se mogu pronaći nazivi hitova koji su 1980-ih godina takođe našli na mestu broj 1? *Take on me (uh-huh), you know inside you feel it right* *Take me on, I could just die up in your arms tonight* *I melt with you, you got me head over heels (over heels)* *Boy, you keep me hanging on, the way you make me feel*	
46	Koja je **televizijska miniserija** od šest epizoda, snimljena 1973. u režiji Ingmara Bergmana, sa Erlandom Jozefsonom i Liv Ulman u glavnim ulogama, prema mišljenju mnogih sociologa doprinela neočekivano visokom porastu stope razvoda u Švedskoj? U svetu je poznatija po skraćenoj celovečernjoj verziji koja je osvojila Zlatni globus za najbolji strani film, a Oskar Ajzak i Džesika Čestejn pojavljuju se u američkom rimejku serije iz 2021.	

47	Bivši FBI agent Džozef Pistone, poznatiji pod lažnim identitetom Doni Brasko je pet godina (1976-1981) bio infiltriran u koju **njujoršku mafijašku porodicu** na čijem čelu se u tom trenutku nalazio bos Filip Rasteli?	
48	Kako se zvao **sirijski smeđi medved** koji je postao ratni heroj u Drugom svetskom ratu, služeći u poljskoj armiji? Da bi mogao da putuje sa trupama, zvanično je evidentiran kao vojnik - imao je čin redova, broj, pa čak i platu, kojom je pokrivana njegova omiljena hrana, pivo i cigarete.	
49	Iako je Andrej Tarkovski snimio „Andreja Rubljova" u crno-beloj tehnici, **šta** je na samom kraju filma jedino prikazao u boji?	
50	Kako glasi **monaško ime** Aleksandra Jovanovića, igumana manastira Ribnica kod Mionice i autora knjige „Bog i rokenrol" (2006), u kojoj kroz ličnu ispovest govori o beogradskoj muzičkoj sceni, porocima neraskidivo vezanim za taj svet i gubitku bliskih prijatelja?	
51	Pod kojim **nazivom** je 1961. u Čileu osnovana zloglasna nemačko-arijevska sekta, „država u državi", poznata po zlostavljanju svojih članova, a kojom je 35 godina upravljao bivši nacista i samoproklamovani sveštenik Pol Šefer?	
52	U „Epu o Gilgamešu" opisuje se velika poplava koja je uništila gotovo sav život na Zemlji. Koji je **mitski junak**, po naređenju bogova, izgradio brod, preživeo potop i kao nagradu za svoju poslušnost dobio besmrtnost?	
53	**Koja fraza** se koristi za apokaliptični scenario po kom se, nakon katastrofe u nuklearnom reaktoru, radioaktivna masa probija kroz zemljanu koru s jedne strane Planete na drugu? Istovetno je naslovljen i film Džejmsa Bridžisa iz 1979. u kojem glavne uloge tumače Majkl Daglas, Džejn Fonda i Džek Lemon.	
54	Koja **kost oblika potkovice**, smeštena između brade i tiroidne hrskavice, nije povezana ni sa jednom drugom kosti u ljudskom telu?	
55	Zbog prikaza koje **istorijske ličnosti** na zgradi Rokfelerovog centra u Njujorku je mural Dijega Rivere „Čovek na raskršću" („Man at the Crossroads") iz 1933. izazvao veliki skandal u američkoj javnosti?	
56	Koji **internet portal**, osnovan 1994. od strane Džerija Janga i Dejvida Filoa, je nazvan po reči iz „Guliverovih putovanja" koja znači „neotesan, nesofisticiran, nepristojan"?	
57	Važila je za čudo od deteta, ali ju je multipla skleroza primorala da prestane svirati sa samo 28 godina. Na kom se **instrumentu**, uprkos kratkoj karijeri proslavila Britanka Žaklin du Pre (1945-1987)?	
58	Kako se zove **španski srednjovekovni zamak** koji je 1937. poslužio kao inspiracija Voltu Dizniju za izgled dvorca u crtanom filmu „Snežana i sedam patuljaka", a u kojem je 2025. održana premijera igranog filma „Snežana"?	
59	Koji **dobitnik Nobelove nagrade za književnost** je u mladosti učestvovao u Drugom burskom ratu kao vojni dopisnik britanskih novina The Morning Post? Buri su ga čak i zarobili, a kasnije je o tim događajima napisao dve knjige „Od Londona do Ledismita preko Pretorije" i „Marš Ijana Hamiltona".	
60	Koji je **slepi dužd** Mletačke republike, uprkos svojoj starosti od gotovo 100 godina, predvodio osvajanje Konstantinopolja tokom Četvrtog krstaškog rata 1204?	
61	Godina 1816. je ostala upamćena kao „Godina bez leta" ili „Godina siromaštva". Nekarakteristično niske temperature i mraz su uništili useve, a nastala glad je odnela živote stotinama hiljada ljudi širom planete. Zbog erupcije kog **vulkana** na ostrvu Sumbava (današnja Indonezija), velika količina pepela je završila u atmosferi, izazvavši klimatske promene i katastrofu ogromnih razmera?	

62	Koji **starogrčki mislilac** je 306. godine p.n.e. u Atini osnovao filozofski „Vrt“, školu u kojoj su se mogli obrazovati čak i robovi i žene, a njegovo učenje zasnivalo se na postizanju ataraksije - stanja unutrašnje harmonije, oslobođenog od strahova i patnji?	
63	Koliko je **dinara** iznosila rekordna novčanica sa likom Jovana Jovanovića Zmaja, koju je Narodna banka SR Jugoslavije odštampala krajem 1993?	
64	Koja **američka savezna država** je od 1889. do 1893. bila poprište Rata u okrugu Džonson između bogatih rančera i doseljenika koji su naselili plodna zemljišta?	
65	Koji se **paradoks**, nazvan po nemačkom astronomu (1758-1840), bavi pitanjem: zašto je nebo noću tamno ako bi u beskonačnom, homogenom i statičnom svemiru svaki pravac našeg pogleda morao završiti na površini neke zvezde?	
66	**Koji srpsk**i lekar je ušao u istoriju domaće medicine kada je 1928. u Valjevu izveo prvi uspešan hirurški zahvat na otvorenom srcu, operišući petnaestogodišnjeg dečaka ranjenog malokalibarskim pištoljem?	
67	Koja **beloruska atletičarka** je jedina beloputa osvajačica zlatne olimpijske medalje na 100 metara u 21. veku? Najsjajnijim odličjem se okitila 2004. u Atini.	
68	U kojoj **novosadskoj ulici** je početkom 20. veka povremeno boravio Albert Ajnštajn u porodičnoj kući njegove supruge Mileve? Ime je dobila po obližnjem selu gde većinu stanovništva čine pripadnici slovačke nacionalnosti.	
69	(SLIKA) Čulo mirisa koje **rase pasa** je toliko izoštreno da se u pojedinim delovima Sjedinjenih Američkih Država prihvata kao dokaz na sudu? Osim u lovu gde služi kao gonič krupne divljači, ova pasmina može pomoći i prilikom potere za beguncima od zakona, ili tokom potrage za nestalim osobama, a nekada se njihov njuh koristio za pronalaženje odbeglih robova. Najpoznatiji primerak je Trasti iz crtanog filma „Maza i Lunja“.	
70	(SLIKA) Koja **naša firma** je 1977. izgradila međunarodni sajamski kompleks u Lagosu?	
71	(SLIKA) Koji se drevni **hinduistički festival**, poznat kao „Festival boja“ i „Festival ljubavi“, slavi uz bacanje obojenog praha, muziku, ples, simbolizuje pobedu dobra nad zlom i označava dolazak proleća?	
72	(SLIKA) Koji **kancerogeni mineral** bele boje je u prvoj polovini 20. veka korišćen u Holivudu za simulaciju snega na filmskim setovima, a najpoznatije scene u kojima je upotrebljen su one iz „Čarobnjaka iz Oza“ i „Građanina Kejna“?	
73	(SLIKA) Tokom ceremonije otvaranja Olimpijskih igara 2024. u Parizu, veliku kontroverzu je privukla umetnička instalacija koju su mnogi posmatrači u prvi mah protumačili kao omaž Da Vinčijevoj „Tajnoj večeri“, ali se ispostavilo da je najverovatnije kao inspiracija poslužila slika „Gozba bogova“, nastala u periodu između 1635. i 1640. Koji **Holanđanin** je autor ovog dela?	
74	(SLIKA) Koje autohtono **južnoameričko voće** (lat. Plinia cauliflora), poznato i po nazivu „brazilsko grožđe“ je specifično po tome što njegovi plodovi rastu na samom stablu? Grozdovi se mogu jesti sirovi ili se upotrebiti za proizvodnju pića i marmeladi, a koriste se i za lečenje hemoptizije, astme, dijareje i dizenterije, kao i za ispiranje grla kod hronične upale krajnika.	
75	(SLIKA) Kako se zove **bivši redovni profesor** Mašinskog fakulteta u Beogradu, specijalizovan za sisteme naoružanja, raketne i vojne opreme, koji je tokom karijere stekao međunarodni ugled kao stručnjak u oblasti balistike i specijalnih vojnih tehnologija, a poslednjih godina je postao zapažen medijski komentator u emisijama posvećenim globalnoj bezbednosti?	

69.

70.

71.

72.

73.

74.

75.